

HEINRICH HEINE
NĚMECKO

M/55

Nakladatel
FR. BOROVIČKA PRAHA

Německo

HEINRICH HEINE

EKNIZKY.SK

Německo by Heinrich Heine is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License, except where otherwise noted.

Obsah

PŘEDMLUVA.	vii
ROZLOUČENÍ S PAŘÍŽÍ.	i
Hlava I.	5
Hlava II.	11
Hlava III.	15
Hlava IV.	21
Hlava V.	29
Hlava VI.	35
Hlava VII.	41
Hlava VIII.	49
Hlava IX.	53
Hlava X.	57
Hlava XI.	61
Hlava XII.	65
Hlava XIII.	69
Hlava XIV.	73

Hlava XV.	81
Hlava XVI.	87
Hlava XVII.	93
Hlava XVIII.	97
Hlava XIX.	101
Hlava XX.	105
Hlava XXI.	109
Hlava XXII.	115
Hlava XXIII.	121
Hlava XXIV.	129
Hlava XXV.	135
Hlava XXVI.	141
Hlava XXVII.	149

Odporičané knihy 154

PŘEDMLOVA.

Následující báseň psal jsem v letošním měsíci lednu v Paříži a svobodný místní vzduch zavál do mnohých slok mnohem ostřeji, než mi vlastně bylo milo. Neopomenul jsem již za čerstva mírniti a vylučovati, co by se asi s německým podnebím nesneslo. Přes to však, když jsem rukopis poslal v měsíci březnu nakladateli do Hamburku, byly mi ještě mnohé choulostivosti dány na uváženou. Musel jsem se ještě jednou podrobiti mrzuté povinnosti přepracování a tu se asi stalo, že vážné tóny byly více než nutno ztlumeny nebo rolničkami humoru příliš vesele přehlučeny. Několika nahým myšlenkám jsem v popudlivé nevoli strhl zase jejich fíkové listy a stydlivě upejpavé uši jsem snad urazil. Je mi toho líto, ale utěšuji se vědomím, že větší autoři se provinili podobnými poklesky. Aristofaná k takové omluvě ani nebudu připomínati, neboť to byl pustý pohan a jeho obecenstvo v Athénách bylo sice klasicky vzděláno, málo

však vědělo o mravnosti. Cervanta a Moliěra mohl bych se už spíše dovolávati, a onen psal pro urozenou šlechtu obou Kastilií, tento pro velikého krále a veliký dvůr ve Versaillích! Ach, zapomínám, že žijeme v době velmi měšťácké a už bohužel vidím, že mnoho dcer vzdělaných stavů nad Správou, ne-li dokonce nad Alsterou, pokrčí svými více nebo méně ohnutými nosíky nad mou chuděrkou básní! Co však s ještě větším hořem předvídám, toť zoufalý pokřik oněch farizejců národnosti, kteří jdou nyní ruku v ruce s antipathiem svých vlád, požívají i naprosté lásky a úcty censury a mohou hráti prim v denním tisku, jakmile se mají potíratí oni protivníci, kteří jsou zároveň i protivníky jejich nejmilostivějších pánů. Jsme v srdci obrnění proti nelibosti těchto rekovných lokajů v černočervenozlaté livreji. Slyším již jejich pivní hlasy: »Rouháš se dokonce našim barvám, tupiči vlasti, příteli Francouzů, kterým chceš vydali svobodný Rýn!« Upokojte se. Budu si vážití a ctítí vaše barvy, až si toho zaslouží, až nebudou již jalovým nebo rabským hračkařením. Vetkněte černo-červeno-zlatý prapor na vrchol německé myšlenky, učiňte jej zástavou svobodného lidství a dám za něj nejlepší krev svého srdce. Upokojte se, já rovněž tak velmi miluji vlast jako vy. Pro tuto lásku ztrávil jsem třináct let svého života ve vyhnanství a právě pro tuto lásku se zase do

vyhnanství vracím, snad navždy, rozhodně však nefňukaje a nepitvoře se v křivohubou grimassu trpitele. Jsem přítel Francouzů jako jsem přítel všech lidí, jsou-li rozumní a dobří, a protože já sám nejsem ani tak hloupý, ani tak špatný, abych si přál, aby si mí Němci a Francouzi, oba vyvolení národové humanity, zlámali navzájem vaz ve prospěch Anglie a Ruska a pro potěšení všech kobylykářů a kněžourů této zeměkoule. Budte klidni, nevydám nikdy Rýna Francouzům, už z toho prostinkého důvodu: protože Rýn patří mně. Ano, mně patří, nezadatelným právem rodovým, já jsem svobodného Rýna mnohem svobodnější syn, na jeho břehu stála má kolébka a já nenahlížím, proč by měl Rýn patřit někomu jinému než dětem země. Alsasy a Lotrinsko arci nemohu tak lehce vtělit do Německa, jako vy to činíte, neboť lidé v oněch zemích Inou pevně k Francii pro práva, kterých získali francouzským státním převratem, pro ony zákony o rovnosti a ona svobodná zřízení, která jsou velmi příjemná měšťáckému duchu, ale žaludku velkého davu přes to docela nezasytí. Leč Alsasani a Lotrinčani se připojí zase k Německu, jestliže dokončíme to, co Francouzi načali, předstihneme-li je vzletem svého činu, jak jsme to již učinili myšlenkou, vzneseme-li se až k nejzazším jeho důsledkům, rozkotáme-li služebnictví i v jeho poslední skrýši, v nebesích, zachráníme-li boha, který

bytuje v lidech na zemi, z jeho ponížení, staneme-li se Vykupiteli boha, uvedeme-li ubohý, štěstí zbavený lid a vysmívaného genia a zhanobenou krásu opět v jejich důstojnost, jak kázali a pěli naši velcí mistři a jak to chceme my, učenníci. — Ano, nejen Alsasy a Lotrinky, ale celá Francie pak nám připadne, celá Evropa, celý svět — celý svět se poněmčí! O tomto poslání a o této světové nadvládě Německa sním často, když se pod duby procházím. To je moje vlastenectví.

Vrátím se v některé z nejbližších knih k tomuto thematic s nejzazší rozhodností, s přísnou bezohledností, rozhodně však loyálně. Nejurputnějšího odporu budu si vážit, vyplývá-li z přesvědčení. I nejsurovějšímu nepřátelství pak trpělivě odpustím, odpovím dokonce i hlouposti, bude-li poctivě míněna. Ale celé své mlčící opovržení ušetřím pak tomu bezcharakternímu bídáku, který se z proklaté závisti nebo nečisté osobní jedovatosti snaží zlehčiti mou dobrou pověst ve veřejném mínění a při tom užívá masky vlastenectví, nesli dokonce náboženství a morálky. Anarchický stav německého politického a literárního časopisectví býval občas v tomto ohledu vykořisťován s talentem, jemuž jsem se věru musel podívat. Vskutku, Schusterle není mrtev, žije ještě pořád a stojí po léta v čele dobře organisované tlupy literárních křováků, kteří se

NĚMECKO

potloukají v českých lesích našeho denního tisku, leží schováni za každým keřem, za každým listem a poslouchají na nejtišší hvízdnutí svého důstojného hejtmana.

Ještě slovíčko. Zimní pohádka tvoří závěr Nových básní, které vycházejí právě u Hoffmanna a Campa. Aby mohl uspořádati samostatný otisk, musel můj nakladatel vydati báseň dozorcím úřadům k zvláštní pozornosti a nové obměny a mýcení jsou výsledkem této vyšší kritiky.

V Hamburku, 18. září 1844.

Heinrich Heine.

ROZLOUČENÍ S PAŘÍŽÍ.

Paříži, drahé město mé,
dnes musím dát ti s bohem
a zanechat tě v radostech
a blaha nadbytku mnohém.

Německé srdce v prsou mých
to ochořeíó věru,
jediný lékař pro ně
je tam doma na severu.

On vyléčí je zakrátko,
svou léčbou pověstný je,
leč přiznám se, mne mrazí už
z té trpké terapie.

Nuž, s bohem, mí bodří Francouzi,
vy moji veselí braši,
mne touha bláznivá vyhání,
leč vrátím se brzo v zem vaši.

Považte, že tu s bolestí
na vůni rašelin myslím,
na ovce lüneburských lad,
na řípu se zelím zkyslým.

Na čmoud se těším tabáku,
ponocné, na hófráty,
na plattdeutsch, černý chléb, hrabství též,
a pastorských dcer vlas zlatý.

I po matce své toužím též,
to přiznám bez váhání,
už třináct let jsem neviděl
té hodné staré paní.

Bud' s bohem, krásná ženo má,
nechápeš mého bolu,
tisknu tě pevně na svou hrud'

NĚMECKO

a přes to se loučíme spolu.

Prahnoucí trýzeň ničí mi
zde spokojenost všechnu,
duším se, nuže rychle pryč,
ať brzo vzduch Německa vdechnu.

A trýzeň, tíseň, nepokoj
se v křeče stupňují údů,
noha se nedočkavě chví,
až v německou dupne půdu.

Než rok se skončí, budu zpět
z Německa, všecek jarý,
k Novému roku koupím ti
pak nejkrásnější dary.

HLAVA I.

Byl truchlivý měsíc listopad,
den za dnem trudně míjel,
se stromů vítr listí rval,
když do Němec jsem vyjel.

V prsou jsem cítil prudší tep,
když přišel jsem na hranici,
dokonce myslím, v oku že
jsem slzu měl stékající.

A když jsem zaslechl německou řeč,
bylo mé pohnutí větší
myslel jsem najisto, srdce mé
že pukne v rozkošné křeči.

Dívka tam s harfou zpívala.

Zpívala vskutku s duší
a falešným hlasem. Přes to jsem
cítil, jak píseň mne vzruší.

O lásce pěla a hoří z ní,
obětech, o shledání
v lepším tom světě tam nahoře,
kde o bolech ni zdání.

O slzavém pěla údolí,
o naprosté marnosti naší,
o ráji, kde se v blaženství
spasená duše vznáší.

O odříkání to stará báj,
nebeské dadej-hajej,
kňourá-li velké dítě lid,
ta písnička skolébá jej.

Dobře znám písničku, dobře znám text,
i pány autory item,
vím, pili víno potají,
co o vodě kázali s citem.

NĚMECKO

Přátelé, nový, lepší zpěv
mé srdce pro vás složí!
My sobě založíme již
zde na zemi království boží.

Chceme už na zemi šťastni být,
ne nouzi třít jak kdysi,
nesmí už schlemstat líný břich,
co ruce získaly si.

Roste tu na zemi chleba dost
pro všechny, jak jsme tady,
i růže a myrty, rozkoše též
a sladký hrášek mladý.

Ba, jak lusky puknou, každému
sladkého hrášku taky!
Nebe se hodí andělům
a ještě tak pro vrabčáky.

A budem-li po smrti křídla mít,
vzlétnem k vám bez okolků
tam vzhůru a spoustu sníme vám
blažených buchet a vdolků.

Toť nový zpěv a lepší zpěv!
Jak housle a flétny zní steré!
Umíráčky už umlkly,
minulo miserere.

Evropa panna nevěstou,
genius Svobody ženich,
leží si, spolu v náručí
a hýří v políbeních.

Nebude horším sňatek, když
kněží jej nezasvětí
ať žije ženich s nevěstou
a jejich budoucí děti!

Svatební písní je můj zpěv,
zpěv nový, nad nějž není!
V duši mi hvězdy vcházejí
vyššího posvěcení —

nadšené hvězdy, divoce žhnou,
stékají v potok plamů —
cítím se báječně posílen,

NĚMECKO

největší duby snad zlámu!

Od vstupu v Německo proudí mi
čarovné šťávy do žil —
dotkl se obr matky své
a novými silami ožil.

Hlava I I.

Zatím co děvče o ráji
hrálo a trilkovalo,
několik pruských celníků
můj kufr visitovalo.

Kalhoty, šátky, košile
probrány, pročmuhány ,
hledali zbraně, klenoty,
též knihy, jež zakázány.

Ó bloudi, již v kufru hledáte!
Tam houby najdete právě!
Kontraband, který vezu si,
ten vězí v mojí hlavě!

Zde chovám zbraně jemnější

než ty, jež dává Lutych,
vybalím-li je, seznáte
ostří jich hrotů krutých!

Ve hlavě klenoty zítřka mám,
korunní démanty jeho,
toť nového boha chrámový šperk,
velkého Neznámého.

A v hlavě mnoho chovám knih,
to můžete mysleti si,
má hlava je hnízdo, jež cvrliká
zabavitelnými spisy.

Věřte, že v knihovně dáblově
nevypadá to hůře,
Hoffmann von Fallersleben je
proti nim nevinné kuře.

Pasažér, který u mne stál,
lepšího nevěděl nic,
než že mám před sebou celní svaz,
řetěz to pruských celnic.

NĚMECKO

»Jednota celní,« podotkl,
»národnost naši zvedne,
neb naši roztráštěnou vlast
ve složce spojí jedné.

»Jednoty vnější dodá nám,
tak zvané materiální,
jednotu ducha dá censura,
ta vpravdě ideální —

»jednoty vnitřní dodá nám,
jednoty duchem i krevně,
Německo musí být jednotno,
jednotno uvnitř i zevně.«

Hlava III.

Ve chrámě cášském pochován
Carolus Magnus jestí, —
s Karlem Mayerem ze Švábska
netřeba si ho plésti.

Nechtěl bych mrtev a pohřben být
co císař v domě starém,
co nejmenší poeta raděj bych žil
v Stutgartě nad Neckarem.

Psi v Cáchách se nudí v ulicích
a otrocky se plazí:
»Kopni nás, cizince, snad nás to
trošičku povyrazí.«

Chvilku jsem toulal se v ulicích

nudného místa toho.
Opět jsem pruské vojsko zřel,
nezměnilo se mnoho.

Ještě jsou šedé pláště tu
s rudými límci zase ~
červeň ta značí francouzskou krev,
pěl Kórner v dávném čase.

Toť stále ten dřevěně pedantský lid
a stále v pravém úhle
každický pohyb, a ješitnost
přimrzla ve tváři ztuhlé.

Naparují se stále kol,
vypíati jako svíce,
jako by spolkli hůl, jež jim
kdys dolehla na zadnice.

Ba, lískovka ještě zbyla tu
k vnitřnímu užívání,
za dnešním důvěrným tykáním
je staré onkování.

NĚMECKO

A dlouhý knír lze copářství
novější fází zvátí,
cop, který vzadu visíval,
teď pod nosem se klátí.

Ne zle se líbil, mi i kroj
jezdců, to musím říci,
a zvláště šišák, přilba to
s kovovou nahoře špicí.

Toť rytířské, tím se vyvolá
v paměti romantika,
zámecká paní z Montfaucon,
kruh Fouquého, Uhlanda, Tiecka.

Tu na krásný vzpomeneš středověk,
panoše, na sloužící, j
iž v srdci věrnost nosili
a erb svůj na zadnici.

I křižáků, služeb milostných
i turnajů vzpomněl bys tu,
i netištěných starých dob,
kdy nebylo denních listů.

Ba, přilba se líbí mi velice,
nad královský vtíp není!
Nejmilostivější ten nápad má
i svoje zahrocení.

Jen myslím, bouřkami strhne se,
přitáhne špička hezky
na romantickou vaši leb,
nejmodernější blesky.

A ve válce lehčí pokrývku
si musíte vyměnit za ni,
starých dob těžká přilba by
vám vadila v utíkání. — ~

Na štítě poštovny cášské jsem
se shledal opět s ptákem,
ježž proklínám. Zřel na mne zas
svým jedovatým zrakem.

Ošklivý ptáku, jednou-li
tě ruce moje lapí,
všechna ti péra vy škubám

NĚMECKO

a usekám ti drápy.

Ve vzdušnou výš si tě posadím
na pěkném na bidélci,
veselou střelbu podniknu
se všemi rýnskými střelci.

Korunu s žezlem dostane muž,
jenž ptáka mi sestřelí z dáli.
Pěkně mu potom zahrajem tuš
a zvoláme: »Sláva králi!«

Hlava IV.

V Kolín jsem přišel za noci,
Rýn šuměl slova divná,
tu ovíval mne již německý vzduch,
tu cítil jsem jeho vliv na —

chuť svoji k jídlu. Jedl jsem
tam smažená vejce, šunku,
a že byla velmi solená,
i rýnského popíjel trunku.

Ještě nám rýnské zlatém plá
v zelené sklence vinné,
a piješ-li o žejdlík přes míru,
tu se ti do nosu šine.

A v nose tě šimrá to sladce tak,

žes rozkoší bez sebe zcela,
mne hnalo to ven, tam v zšeřelou noc,
kde v uličkách ozvěna zněla.

Kamenné domy na mne zří,
jako by vyprávět chtěly
o svatém městě Kolíně
zaniklých legend kruh celý.

Zde tedy hnízdo bývalo
papežských zbožných kuten,
zde tedy vládli muži tmy,
jež popsal Ulrich Hutten.

V kankánu středověkém tu
křepčili mnichové, mnišky,
zde Hochstraaten, kolínský Menzel, psal
své jedovaté knížky.

Hranice plamen sytil se tu
knihami, lidskými těly,
k tomu se »Kyrie« zpívalo
a zvony zvučně zněly.

NĚMECKO

Hlupství zde se zlobou smilnilo,
jak psiska bez studu, míry,
havěť jich vnuků poznáš i dnes
po záští u věcech víry. —

Leč viz! Ten obrovitý brach tam ve měsíčním svitu!

Toť slavný kolínský je dóm,
po čertech černě ční tu.
Měl býti duchu Bastillou,

to cíl byl pro Římany zrádné:

»V obrovském tomto vězení
německý rozum zchřadne!«

Leč tu se Luther objevil,

své »Stůjte!« zavolav jen —

a od toho dne zůstal dóm
až podnes nedostavěn.

Dokončen nebyl — dobře tak.

Vždyť to právě činí z něho

památník síly Německa

a poslání protestantského.

Krejčovský král v něm zasedal

s oběma svými rady,
však pro jiné majestáty dnes
užito košů tady.
Nechť po pravici pan Baltazar,

vlevo pan Melichar visí,
vprostřed pan Kašpar — bůhví, jak
ti tři kdys hýřili si!
Ta alliance východu,

jež nyní svatou se stala,
snad se vždy v žití pobožně
a krásně nechovala.
Pan Baltazar a pan Melichar

dvěma snad šibaly byli,
kteří snad v nouzi ústavu
říši své přislíbili
a nedostáli slovu. Snad

se odměnil nevděkem černým
pan Kašpar, mouřenínů král,
svým poddaným lehkověrným!

NĚMECKO

Vy chudáci z Jednoty Chrámové,
vy chcete, slaboši, drze
provádět přervané dílo dál,
dostavbu staré té tvrze?

Šílenství bludné! Nadarmo
peněžní váček cinká,
žebrá se u židů, kacířů,
marnou je každá zmínka.

Nadarmo bude František Liszt
ve prospěch dómu hráti,
nadarmů talentovaný král
chce při tom deklamovati!

Nebude dokončen kolínský dóm,
ač Švábi pošetílí k
dostavbě jeho plnou loď
kamení vypravili.

Nebude dokončen, přes všechen křik,
jež spouští krkavci, sovy,
kteří si, se smyslem pro starověk,

na věžích vysokých hoví.

Ba přijde doba dokonce,
kdy místo dokončení
chrámový vnitřek prostě se
na koňské stáje změní.

»A bude-li z dómu koňská stáj,
co potom uděláme
se třemi Králi svatými,
jež v tabernáklu máme?«

Tak slyším se ptát. Leč za našich dob
jaké pak dlouhé fraky?
Svatí tři králové z Východu
mohou spát jinde taky.

Poslechněte jen radu mou
a vstrčte do košů je,
v Múnstru jež visí na věži,
jež po svatém Lambertu sluje.

A chybí-li jeden z trojpolku,
poslechněte mou radu,

NĚMECKO

nahradte krále z Východu
některým ze západu.

Hlava V.

Na rýnský když jsem přišel most,
tam na přístavní valy,
zřel jsem, jak teče otec Rýn,
jež v tichý lesk luna halí.

Otče můj, Rýne, zdráv mi bud',
jak jsi se tady pomel ?
Já ve stesku a soužení
přečasto na tě vzpomněl.

Tak dim, tu slyším z hloubi vod
podivně nevrle tóny,
pokašlávání jak stařecké,
mručení, měkké stony:

»Vítám tě, hochu, to jsem rád,

na mne žes nezapomněl,
třináct let jsem tě neviděl
a špatně jsem se poměl.

»V žaludku leží mi kameny,
jež spolk jsem u Biberichu,
však verše, jež Mikuláš Becker psal,
ty hůře mne tlačí v břichu.

»Opěval mne tak, jako bych
nejčistší byl snad pannou,
jako bych nikým nedal si
urvat čest zachovanou.

»Slyším-li hloupou píseň tu,
rval bych si vousy v zlobě,
chtěl bych se v pravdě nejraděj
utopiti sám v sobě.

»Že nejsem pannou nejčistší,
vědí i Francouzi v dáli,
jak často krev svých vítězství
s mou vodou pomíchali!

»Pitomá píseň a pitomý chlap!

Je mi to pro ostudu,
v politickém teď ohledu
znemožněn jaksi budu.

»Neb vrátili se Francouzi,
musím se červenati,
já, jenž jsem v slzách nebe ždál,
zda se mi opět vrátí.

»Měl jsem je vždycky tolik rád,
ty Francouzečky malé —
pějí a skákají stále jak dřív?
a v bílých kalhotkách stále?

»Rád bych je opětně uviděl,
však bojím se persifláží,
ze strachu před klatou písni tou,
ze strachu před blamáží.

» Alfred de Musset, ten uličník,
přijde jim všem snad v čele,
snad jako tambor mi zabubnuje
všechny své vtipy smělé.«

Tak si mi naříkal tatík Rýn,
to vše ho trápilo dál,
ač jsem mu domlouval k útěše,
abych mu srdce dodal:

Neboj se Rýne, taťko můj,
francouzský vtip už hyne,
to nejsou již staří Francouzi,
i kalhoty nosí jiné.

Ne bílá, teď kalhota rudá je,
knoflíky jiné jsou na ní,
nepějí, neskáčou, hlavy jen
sklánějí v přemítání.

Z Kanta i Hegla i Fichte
chtějí si účet klásti,
tabák a pivo milují
i v kuželky koulí z části.

Filistry jsou tak jako my,
ba horší je u nich éra,
Hengstenbergovci se stávají,

NĚMECKO

nejsou už pro Voltaira.

Alfred de Musset, pravda, je
uličnick ještě značný,
leč neboj se, my mu podvážem
jazyk ten utrhačný.

Zabubnuje-lí ti špatný vtip,
zahvívám horší mu skorem
o tom, co všechno prožil už
s milostným fraucimórem.

Tatíčku Rýne, jen kliden buď,
netrap se písni, planou,
lepší zpěv brzo uslyšíš —
s bohem teď, na shledanou!

Hlava VI.

Paganiniho provázel vždy
duch jeho rodiny starý,
někdy co pes a někdy zas
co nebožtík Jiří Harry.

Bonapart před každou bitvou zřel
rudého muže vzdychky,
Sokratův démon nebyl též
výplodek fantastický.

Ba i já občas vídával,
u stolku v noci píše,
jak jakýs zakuklený host
tam za mnou stojí tiše.

Pod pláštěm cosi skryto měl,

co odkryto, divně plálo,
něco, co se mi sekerou,
sekerou soudní být zdálo.

Zdál se být svalnaté postavy,
oči jak hvězdy dvojí
nikdy mne ve psaní nerušil,
klidně vždy v dáli stojí.

Po léta jsem už neviděl
divného tovaryše,
až jsem zas v Kolíně náhle ho zřel,
měsíc jak zářil tiše.

Bloumal jsem zamyšlen v ulicích,
tu spatřil jsem za sebou ho
jakoby stín, když zůstal jsem stát,
i on stál tam stejně dlouho.

Zůstal stát, jako by čekal cos,
a jakmile dále šel jsem,
za mnou hned krácel. Tak došli jsme
až na rynek před kostel sem.

V náladě hrůzné jsem obrátil se
na něho: »Po pravdě rci mi,
proč ty teď noční pustinou
v stopách jdeš za kroky mými?

»Setkám se s tebou vždy ve chvíli,
kdy nekonečna tucha
tryskne mi v hrudi a mozkiem kdy
křížují blesky ducha.

»Ztrnule na mne zíráš tak
nuž rci: co neseš skrytě
pod pláštěm, že to tajně plá?
Kdo jsi? Co přivádí tě?«

Leč on mi odvětil suše jen,
ba trochu flegmaticky:
»Prosím tě, jen mne nezaklínej a
nemluv tak emfaticky.

»Strašidlo nejsem dávných dob,
hastroš, jenž z hrobu snad útek,
rovněž tak nejsem filosof,
nemám rád rhetorských půtek.

»Praktické jsem já povahy
a vždy jsem kliden a němý.
Leč věz: co duch tvůj vymyslí,
to provéstí úkolem je mi.

»Kdyby i přešla řada let,
nestanu, dokud svět nám
nezmění v skutečnost, co jsi snil,
ty myslíš, já, já jednám.

»Sudím tys, já jsem biřic tvůj,
nad poslušnost mou není,
rozsudek tvůj, byť křivdou byl,
vykonám přesně dle znění.

»Sekeru nesli vždy před konsulem,
kudy šel v ulicích Říma.
I ty máš liktora, jenom že
sekeru za tebou třímá.

»Já jsem tvůj liktor, a já jdu
s ocelí nabroušenou
za tebou stále — neboť jsem

NĚMECKO

tvou myšlenkou uskutečněnou.«

Hlava V. J. J.

Doma jsem usnul, jako když
mne andělé zkolébají.
Sladce se v německých lůžkách spí,
neb peřiny měkké mají. —

Vlastenská duchna! Jak toužil jsem
po sladké její moci,
lehaje na tvrdých zíněnkách
v exilu bezesné noci!

Dobře se spí a dobře se sní
pod německou duchnou touto —
zde německé duši tak volně je,
pomíjí pozemské pouto.

Je jí tak volně, že vznáší se,

až nebesa kde zříš pláti.
Německá duše! jak pyšným tvůj let,
pokud se o něm zdá ti!

Bohové břednou, jdeš-li ty!
Na cestách svých ty vezdy
úderý křidel čistiváš
od prachu mnohé hvězdy!

Francouzům, Rusům patří zem,
moře, to náleží Britu,

za to však ve vzdušné říši snů
my máme prioritu!

Zde jsme v své hegemonii
jednotní přede všemi,
ostatní národy vyrůstaly
na ploché jenom zemi. — —

Usnuv pak snil jsem, že vede mne
zas měsíčním světlem cesta,
že v dunících bloudím zas ulicích
Kolína, starého města.

NĚMECKO

A černý můj tajemný průvodčí
za mnou šel neustále,
únavou nohy mi klesaly,
však stále jen šlo se dále.

Dále tak jdem. A srdce mé
je raněno zející ranou,
a z čerstvé té rány ve hrudi
mi krvavé kapky kanou.

Vnořil jsem do ní prsty své
a náhoda chtěla tomu,
že jsem, jda mimo, otřel krev
o vrata některých domů.

A po každé, když jsem který dům
takto byl poznamenal,
umíráček se ozval kdes,
lkavě a tesklivě sténal.

Na nebi zatím měsíc zbledl
s tváří svou zachmuřenou,
divě se po něm oblaka

jak černí hřebci ženou.

Za zády mými napořád
s ukrytou sekerou pílí
postava temná — tak jsme tu
kráčeli drahnou chvíli.

Šli jsme a šli, až přišli jsme
k náměstí u katedrály,
fortny tam byly dokořán,
tož jsme se dovnitř dali.

Smrt jen a noc a mlčení
ohromným prostorem zely,
plály jen ampule tu a tam,
tmu bychom tím spíše zřeli.

Dlouho jsem putoval sloupovím
kroky jen průvodce slyše,
jenž mne i tady sledoval,
v patách mi kráčeje tiše.

Konečně v kapii přišli jsme,
s jiskřivým jasem svící,

NĚMECKO

kde v blyskotu zlata a kamení
tři králové leželi spící.

Svatí Tři králové vždycky tu
spávali tiše — leč běda!
dneska se každý vzpřímeně
na sarkofágu zvedá.

Vyfintění tři kostlivci,
s korunou, jež se svezla
na lebce zežloutlé, měli též
v kostnatých rukou žezla.

Po tatrmančím se hýbala
dávno již umrlá těla,
která mi starou stuchlinou
a kadidlem taky čpěla.

Jeden z nich ústa dokonce
otvíral v dlouhé řeči,
vykládal mi tu, proč bych měl
k němu mít respekt větší.

Za prvé, protože mrtev je,

za druhé, že je králem,
za třetí, ježto světcem je —
div jsem se nesmál málem.

Odvětil jsem mu zvesela:
»Marně si namáháš kosti.
Vidím, že v každém ohledu
patříš jen minulosti.

»Pryč odtud! Pryč! V hrob nejhlubší
bud' nazpět zase proklát.
Život si nyní zabaví
svatyně této poklad.

»Budoucna veselé jízdectvo
zde v domě bude sídlit,
necouvnete-li po dobrém,
pažbami dám vás zmydlit!«

Domluviv obrátil jsem se
a zřel, jak strašně se blýští
němého průvodce strašlivá zbraň —
pochopil pokyn můj příští.

NĚMECKO

Přiblížil se a sekerou
rozdrtil staré kosti
ubohé pověry, srazil je
do prachu bez milosti.

Z klenutí všech tu duněly
strašných ran ozvěny táhlé!
z hrudi mi vyhrkl krvavý proud,
a já se probudil náhle.

Hlava V I I I.

Do Hagenu z Kolína pošťe ? dáš
pět tolarů, šest grošů pruských.
Dostavník byl, žel, obsazen,
mne koleska vyvedla z úzkých.

Podzimní ráno, vlhká šed',
v bahně vůz supí zdlouha,
leč přes špatné cesty a počasí
sladká mne pojala touha.

Vždyť je to vzduch mé otčiny!
Tvář zaplála mi slastí!
A bláto této silnice,
toť bahno je mé vlasti!

Koňové vrtí ocasy,

důvěrně staří jak známí,
každá jich kobližka jablíčkem
Atlantek připadá mi,

vjeli jsme v Muhlheim, pěkný má vzhled,
tichý lid k pilnosti veden.
Naposled byl jsem v květnu tam,
když psalo se třicet jeden.

Vše bylo tehdy v rozkvětu,
sluneční záře se smála,
toužebně pěli ptáci kol
a v lidech naděje zrála:

» Vychrtlé rytířstvo odtáhne,
nepřejde tento práh víc,
na rozchodnou se doušek jím dá
z železných dlouhých lahvic!

» Svoboda přitancí s praporem
v červené, modré a bílé,
i Bonaparte mrtvý vstane snad
ze hrobu oné chvíle!«

NĚMECKO

Leč bože! rytíři jsou ještě tu,
a mnohý tento šibal,
jenž jako tříška přišel sem,
stěží by teď se shýbal.

Holota bledá, byli kdys
jak víra, naděje, láska,
chlastali zatím z našich vín,
až jim teď pupek praská — — —

Svoboda nohu vymkla si,
skáče a žene se stěží,
a trikolora v Paříži
smutně se dívá s věží.

Vstal císař z hrobu od těch dob,
leč angličtí červi z něho
tichého muže stvořili,
i vrátil se do hrobu svého.

Viděl jsem jeho pohřeb sám,
zlatý ten povoz, kde jsou
vítězství zlaté bohyně,
jež ze zlata rakev nesou.

Po Elysejských Polích v dál,
kde Vítězný oblouk kynul,
mlhou a sněhy, dál a dál
zvolna se průvod vinul.

Hrálo se hrůzně falešně.
Prokřehli hudebníci
zimou. A orly standart jsem zřel
teskně mi kývající.

Lidé, ti zírali tajemně,
vzpomínku žijíce znovu ~
pohádka, sen o císařství
vyvolán opět z rovu.

Plakal jsem tehdy. Slzy jsem
pocítil v oku tiše,
zaniklé lásky volání
»Vive l'Empereur!« opět slyše.

Hlava IX.

Z Kolína před osmou hodinou
ráno jsme odejeli
ke třetí byli jsme v Hagenu,
kde jsme i oběd měli.

Prostřen byl stůl. Zde čekala mne
starogermánská strava.
Zdrávo buď, zelí kyselé!
Vůni tvé třikrát sláva!

Pečené kaštiny s kapustou!
Jak matka kdys pekla mi je!
Domácí tresky, vítám vás!
Jak moudře se v tuku vám žije!

Každý, kdo cit má, otčinu

v srdci svém navždy sklene ~
rád mám též vejce a slanečky
do hnědá vysmažené.

Jak zavýskly klobásy v prskavý tuk!

Kvíčaly, tito milí
pečení andílci s jablečnickem,
»Vítej nám!« šveholily.

»Vítej nám, krajane!« cvrlikaly,
»dlouho jsi v dáli pobyl,
mnoho jsi času v cizině
s cizími slípkami probil!«

Na stole stála husa těž,
tvor to tak tichý a milý.
Snad jsem byl kdys její ideál,
oba kdy mladí jsme byli.

Zírala na mne tak významně,
vroucně a vřele, až milo!
Překrásnou duši měla as,
leč maso tuhé bylo.

NĚMECKO

Na míse cínové přinesena
vepřová také hlava,
ještě se vavříin v Německu
prasatům na rypák dává.

Hlava X.

Těsně za Hagenem přišla noc,
a já jsem pocítil v lůně
podivné mrazení. Moh jsem se
zahřát až v hospodě v Unně.

Punče mi vlídně nalilo
děvčátko útlocitné,
kadeře — žluté hedvábí,
oči — jak luna když svitne.

Šeplavý přízvuk vestfálský
rozkošně zněl mi v uši.
Vzpomínky sladké dýmal punč,
vzpomněl jsem hodných těch duší

Vestfálců, s nimiž jsem v Göttingách

vydržel při sklenici,
až jsme si padlí v objetí
a spolu pak pod lavici!

Milí ti hodní Vestfálci,
jak jsem je miloval z hloubi,
pevný to, jistý a věrný lid,
neznalý pýchy a chlouby.

Jak šli vždy nádherně k mensuře!
Chvění jim nepřišlo na rty!
Přímo, tak poctivě míněny,
padaly terce a kvarty.

Šermují dobře, pijí též
a přijmeš-li stisk ruky hrubý
k přátelství s nimi, pláčou pak,
sentimentální duby.

Tebe i símě tvé, lide můj,
poroučím Hospodinu,
uchraň tě slávy válečný,
hrdin i hrdinských činů.

NĚMECKO

Kéž dá tvým synům lehounce
proklouznout při examen,
a dcery tvé necht' přivede
pod čepec všecky — amen.

Hlava XI.

To je ten Teutoburský les,
jenž v Tacitovi líčen,
to je ten močál klasický,
kde Varus zcela zničen.

Hermannem, knížetem Cherusků,
poražen zde byl drahně,
německá národnost dobyla
vítězství v tomto bahně.

Hordami kdyby plavými
Varus tam nebyl zjímán,
bylo by po naší svobodě,
každý z nás byl by Říman!

Latinská řeč a latinský mrav

všude by u nás byl vyryt,
i v Mnichově byly by Vestálky,
ze Švába byl by Quirit!

Hengstenberg, haruspex, pátral by
ve střevech volů, co značí,
Neander byl by augurem,
zíral by na hejna ptačí.

Birch-Pfeifferka pila by terpentín
jak dámy doby oné, —
způsobem tím prý dosáhly
moči zvlášť příjemně vonné.

Raumer by nebyl německý lump, l
eč římský lumpacius.
Freiligrath básnil by bez rýmu
jak nebožtík Horatius.

Žebravý hrubián, Otec Jahn,
slul by teď Grobianus.
Me hercule! Latinsky Massmann by znal,
oh, Marcus Tullius Massmannus!

NĚMECKO

Zastánci pravdy by se smečkou
šakalů, lvů a hyen
rvali se v aréně, ne jak dnes
v pokoutních žurnálech s psy jen.

Místo tří tuctů monarchů
jediný. Nero vlád' by.
Tepny by proříz si, kdo by chtěl
uniknout z otroctví klatby.

Schelling by zcela byl Senecou,
což vedlo by ke konfliktům,
Corneliovi by říkali:
Cacatum non est pictum.

Bohudík! Hermann zvítězil,
zahnáni cizozemci,
legie římské podlehly
a my zůstali Němci!

Němci jsme, německy mluvíme,
jak mluvily naše báby,
osel je osel, ne asinus,
Švábové zůstali Šváby.

Raumer je čistě německý lump,
dostane piedestal,
Freiiigrath v rýmech veršuje
a Horácem se nestal.

Massmann ten nemluví latinsky,
Birch-Pfeifferka píše jen drama
a nechlastá ohavný terpentín
jak Říma galantní dáma.

Hermanne, tos ty způsobil!
Proto ti, vděčností jato,
Německo v Detmoldě pomník dá,
i já jsem přispěl na to.

Hlava XII.

Půlnočním lesem belhá se vůz.
Náhle to zapraští v tichu —
vylétlo kolo. Stojíme.
Není to příliš k smíchu.

Postillon sestoupí, do vsi jde,
a já tu musím dlíti
s půlnoci v lese sám a sám.
Kolem se ozývá vytí.

Vlci to vyjí tak divoce
hlasem, jenž zmořen hlady,
ohnivé oči planou jim
jak světla ve tmě tady.

O mém as příjezdu slyšelo

bestií plémě ono,
pro mne tu osvětlili les
a pějí unisono.

Toť serenáda vskutku je,
toť mně je na oslavu!
proto jsem ihned vypial hrud'
a dojat mluvil k davu:

»Souvltci! Vskutku blaze dnes
ve vašem středů mi je,
kde tolik citů šlechetných
srdečně vstříc mi vyje.

»Co v této chvíli prožívám,
skutečně nezměrně je,
věřte, že tato chvíle je
nejkrasší hodina moje.

»Děkuji vám za důvěru,
jíž jste mne obdařili,
kterou jste v zkouškách nejtvrděších
důkazy osvědčili.

»Souvlci! O mně jste bez pochyb
a vyhnuli jste se skepsi
darebů, kteří řekli vám,
že jsem se spojil se psy,

»odpadlík že jsem, brzy že
v ovčinci budu hófrát —
takovým vůči tvrzením
ušetřil bych tu slov rád.

»Beránek, jež si oblékám,
zimu bych líp moh snésti,
věřte, že nepřiměje mne
po ovčím toužit štěstí.

»Ovečkou nejsem, nejsem pes,
ni hófrát, ni ryba, jež mlčí,
zůstal jsem vlkem a srdce mé
i zuby jsou zcela vlčí.

»Vlk jsem, vždy budu s vlky výt,
na mne se spolehnětež,
sami si pěkně pomozte
a bůh vám pomůže též!«

To byla řeč, již jsem tu měl
bez přípravy snad tajné,
zkomoleně ji otisk Kolb
ve svojí »Allgemeine«.

Hlava XIIII.

Slunéčko s tváří mrzutou
vyšlo u Paderborna.
Skutečně osvítit hloupou zem,
toť živnost duchamorná!

Jednu-li stranu osvětlí
a rychlostí blesknou pílí
se světlem k oné, temní se
již tato v téže chvíli.

Prázdným je Danaidek sud,
Sisyfu kámen rázem
svalí se zpět, a nadarmo
slunéčko svítí na zem! —

Ranní když mlha se roztrhla,

spatřil jsem na rozcestí
v červánkách obraz muže čnít,
jenž na kříž přibit jesti.

Bratránku ubohý, po každé
hořem mne naplní líc tvá,
ty, jenž jsi svět. chtěl vykoupit,
zbloudilý zachránce lidstva !

Pánové z rady vysoké
vyzráli na tebe klatě.
Proč jsi však bez všech ohledů
o církvi mluvil i státě?

K neštěstí tvému nebylo
za oněch dob ještě tisku,
názory svoje o nebi
býval bys uložil v spisku.

Censor by škrť, co na zemi
choulostivě snad vzhlíží,
s láskou by bděla censura,
abys tak ušel kříži!

NĚMECKO

Kdybys byl aspoň na jiný text
na hoře kázal lidu,
ducha i talentů měl jsi přec dost,
svatoušky moh's nechat v klidu.

Penězoměnce, bankéře
z chrámu hnal bič tvůj mstící —
nešťastný snílku, vbit jsi teď v kříž
co příklad varující!

Hlava XIV.

Sychravý vítr, holý kraj,
v bahně vůz kymácející
duši však zpěv a hudba zní:
»Slunko, ty plameni mstící!«

Závěr to staré písně je,
chůva má často ji pěla ~
»Slunko, ty plameni mstící!« v tom
hra lesních rohů zněla.

V písničce té je vražedník,
jenž vesele si vede,
posléz ho najdou oběšena
na staré vrbě šedé.

Rozsudek smrti přibit byl

na vrbový kmen tlící,
pomsta to soudu tajného
slunko, ty plameni mstící!

Vrah že tu ztrestán, to provedlo
slunéčko žalující.
Otylka zmírajíc vykřikla.
» Slunko, ty plameni mstící!«

Při písni na chůvu vzpomínám též,
stařenku, plnou lásky,
opět zřím hnědou její tvář,
všechny ty rýhy a vrásky.

Rodilá byla z Munsterska
a nespočítatelných
pohádek znala, písniček
i povídek strašidelných.

Srdce mi bušilo, začla-li
o dceři královské zase,
na pláni pusté jež sedala,
ve zlatém hrajíc si vlase.

NĚMECKO

Husí tam hejno hlídala,
ta husopaska milá,
večer, když branou hnala je zpět,
smutně se zastavila.

Přibita nahoře nad bránou
hlava tam koně čněla,
hlava to byla koníčka,
na němž kdys v cizinu jela.

Zavzlykla dcerka zhluboka:

»Proč visíš, Falado má?«

Zvolala hlava zvysoka:

»Proč nezůstalas doma?«

Zavzlykla dcerka zhluboka:

»Kdyby to rodiče znali!«

Zvolala hlava zvysoka:

»Srdce by puklo jim žaly!«

S tajným dechem jsem naslouchal,
když stařenka vážně a tiše
o Rudovousu začala,
císaři německé říše.

Tvrdila, že prý nezemřel,
v knihách jak psáno stojí,
ukryt prý v hoře přebývá
s bojovnou družinou svojí.

Kyffhauser, to je onen vrch,
uvnitř je velká sluje
klenuté síně řada lamp
kouzelně osvětluje.

První síň, to je koňská stáj
a tam se může zřítí
tisíce koní u jeslí,
řemení jen se třpytí.

Sedla svá mají i kantárky,
tiše však stojí i leží,
nezařičí, ni nedupnou,
jsou jako ulití v spěži.

Ve druhé síni na slámě
vojáky viděti spící,
tisíce vojáků vousatých,

NĚMECKO

bojovně vzdorných lící.

Ozbrojeni až po zuby,
rekové ti i s vůdci
nehnou se, ani nepohnou,
leží a spí jak dudci.

Třetí síň chová oštěpu,
mečů a burdýrů velmi,
ručnice starofrancké též,
i stříbrná brnění, helmy.

Málo jen děl, však přes to by
trofej z nich mohla být vzata.
Vysoko ční z nich korouhev
červeno černo-zlatá.

Čtvrtou síň císař obývá.
Sedí tu bez ustání,
židli má kamennou, kamenný stůl,
hlavu si podpírá dlaní.

Vousy, jež planou ohnivě,
dorostly zatím země,

občas jen okem zamžourá,
mnohdy se zachmuří temně.

Spí-li či bdí snad? odpověď
těžko se dá tu přesná,
hodina jeho až udeří,
mocně se vzburcuje ze sna.

Korouhev dobrou uchopí,
»Na koně! Na kůň!« vele.
S třeskotem hlasným vyskočí
bitevní houfy celé.

Každý se na koně vyhoupne,
jaký to dupot náhle!
Vyjíždějí tam v řinčící svět,
volání polnic zní táhlé.

Dovedou jezdit, znají se bít,
dobře jsou odpočati,
zavede císař přísný soud,
vrahy dá potrestati —

vrahy, již úkladně vraždili

NĚMECKO

pannu tu zlatých kšticí,
čarovnou, milou Germanii —
slunko, ty plameni mstící!

Mnohý, jenž mysle, že je skryt,
liboval nemálo si,
neujde mstící oprátce,
přísnosti Barbarosy ! — — —

Vy milé sladké pohádky
chůvy mé s vráskami v líci!
Srdce mé zavýsklo pověřivé:
»Slunko, ty plameni mstící!«

Hlava XV.

Jako by jehly padaly,
mrazný déšť krápat počal.
Koně se smutně ohánějí,
spoceni boří se v močál.

Postilion zadul ve svůj roh,
starý to nápěv známý:
»Jede, jede poštovský panáček!«
to troubení hlavu mi mámí.

Usínal jsem a usnul jsem,
a ejhle! měl jsem pocit,
že jsem se v hoře kouzelné
u Rudovousá ocit.

Neseděl, jak by socha byl,

u stolce s kamenným křeslem,
nevypadal tak ctihodně,
jak bývá obvykle kreslen.

Síněmi vůkol se batolil,
v žvatlání zabrán prostém.
Chlubil se mi jak antikvář
každým svých sbírek skvostem.

Ve zbrojárně mi vysvětlil,
s mlatem jak k šturmu se šinem,
s některých mečů otřel rez
vlastním svým hermelinem.

Opráškou paví oklepal,
pot že až s čela šel mu,
přemnohý kyrys, kapalín,
i mnohou starou helmu.

Korouhev rovněž oprášil,
pravě: »To milý zjev je,
moli že nejsou v hedvábí,
červi že nejsou v dřevě.«

NĚMECKO

A když jsme přišli do síně,
kde spíce ležely v seně
tisíce bitců ve zbroji,
děl stařec spokojeně:

»Tiše tu musíme mluvit a jít,
sic bychom vzbudili je,
století zas už minulo,
a dneska den zas mzdy je.«

A ejhle! císař mezitím,
co nesměl jsem ani mukat,
každému spícímu do kapsy
potají strčil dukát.

Řekl mi to a zubí se,
když jsem stál, údiv v oku:
»Žoldu má ode mne každý muž
dukát vždy za sto roků!«

V síni, kde koní dlouhý řad
v mlčení těžkém stojí,
zamnul si císař ruce jen,
zdál se mít radost dvojí.

Počítal oře, kus a kus,
v žebra je poplácal zhusta,
sčítal a sčítal, v úzkosti
chvatně se chvěla mu ústa.

»Ještě jich není do počtu,«
řekl pak s mrzutostí,
»zbraní a vojáků mám už dost,
koní však nemám dosti.

»Nakoupit ořů nejlepších
koňare jsem už já do
širého světa rozeslal,
mám jich už pěkné stádo.

Počkám, až počet dovršen,
k šturmu pak zvednu rámě,
osvobodím svůj německý lid,
jenž věrně čeká na mě.«

Tak mí děl císař, já však vzkřik:
šturmuj už, starý brachu,
šturmuj, a nemáš-li koní dost,

NĚMECKO

vem osly beze strachu.

Císař se pousmál: »Ke šturmu
chvíle teď byla by špatná.
Rím nebyl za den vystavěn,
věc kvapná málo platná.

»Co není dnes, může zítra být,
zvolna jen dub je vyšší,
a chi va piano, va sano, tak zní
příslloví v římské říši.«

Hlava XVI.

Jak se vůz kymácel, vzbudil mne
víčka však zavřela se
po chvílce a já usnuv snil
o Rudovousu zase.

Opět jsme klábosíce šli
řadami dunících síní,
ptal se mne na to, na ono,
chtěl, bych mu vyprávěl nyní.

Od sedmileté války snad,
po dlouhá, dlouhá léta
nezvěděl ani slovíčka
nahore z toho světa.

Karschinka, Mojžíš Mendelsohn,

ti zajímali jeho,
též hraběnka Dubarry, maitressa
Ludvíka Patnáctého.

»Císaři,« dím, »jaks zaostal!
Mojžíš už umrlý je,
Rebeka jeho, syn Abraham —
ty dávno drn už kryje.

»Abraham zplodil s Leou pak
synáčka, Felix sluje,
daleko dotáh to v křesťanství,
dneska už kapelníkuje.

»Karschinka rovněž mrtva je
i dcera v zemi vězí,
jedině, myslím, na živu
je vnučka, Helmína Chézy.

»Dubarrka žila si vesele,
dokavad Ludvík vládl,
byla už stará, když jí v týl
nůž guillotiny spadl.

NĚMECKO

»Patnáctý Ludvík pokojně
odešel s tohoto světa,
Šestnáctý guillotinou stát,
i jeho Antoinetta.

»Královnajevila odvahu,
jak se to na ni sluší,
pod guillotinou však Dubarrka
s vreskem jen vydechla duši.«

Císař zrak na mne vytřeštil,
zůstal stát znenadání
a pravil: »Bože, co to je,
to guillotinování?«

»Guillotinování« — řekl jsem —
»toť nová metoda je,
kterou se lidstvo stavů všech
přivádí ku branám ráje.

»Metoda tato užívá
mašiny zcela nové,
že vynášel ji pan Guillotin,
guillotina se zove.

»Na prkno tě tu přivází,
to klesne,- — rychle tě vstrčí
mezi dvě pilířů,- — nahoře
třírohá sekera trčí, ~

»zatáhnou za šňůru, vesele
ostří tu sletí holé, ~
současně tvoje hlava se
ocitne v pytli dole.«

Císař mi vpadl do řeči:
»Zadrž slov marný příval,
nech si svůj stroj a bůh mě chraň,
bych ho snad používal!

»Jakže! král spoután s královnou!
A na prkně! ach, kletě!
Tot proti všemu respektu
a proti etiketě!

»A ty, kdo jsi, že troufáš si,
důvěrně mi tak tykat?
Počkej jen, hošku, budeš mi

NĚMECKO

za svoji smělost pykat!

»Žluč se mi tělem rozlévá,
když tě tak vidím stát tu,
pouhý tvůj dech už zradou je
a urážkou Majestátu!«

Když se tak staroch rozkatil
a řval na mne jak lýtý,
vybuchly mi též posléze
nejskrytější mé city.

»Zrzoune!« křik jsem, »vždyť tys jen
postava ze starých bájí,
lehni a spi, vždyť lidé se už
i bez tebe vykoupit dají.

»Republikáni se vysmějí,
spatří-li v čele nám za dne
strašidlo s žezlem a korunou,
co tu jen vtipů padne!

»Ni korouhev tvá se mi nezdá už,
Všeněmci pošetílí

zcela mi už za dob studentských
barvy tvé znechutili.

»Uděláš nejlíp, když zůstaneš zde,
čiň si v svých Kyfhauzech divy
když si to rozmyslím, budeme
taky bez císaře živi.«

Hlava XV I I.

Ve snu, jen ve snu, toť se ví,
přel jsem se s císařem značně, —
bdě by přec nikdo z nás nemluvil
s vládci tak odmlouvačně.

Ve snu se jenom odváží
Němec jim do očí říci
německé mínění, na dně mu
věrného srdce spící.

Vzbudiv se, jel jsem mimo les
a pohled na ty stromy,
nahá ta dřevěná skutečnost
to vše sny zahnilo mi.

Vážně i varovně kynuly

duby i břízy a břízky,
takže jsem zvolal: »Císaři,
promiň mi útok nízký!

»Promiň mi slovo prchlivé!
Vím, žes mne moudřejší, drahý,
trpělivosti tak málo mám -
císaři můj, přijď jen záhy!

»Nemáš-li guillotinu rád,
prostředky staré vol radši,
na šlechtu meč, kdežto měšťákům
a sedlákům provaz stačí.

»Jen někdy to prohod' a pak dej
šlechtice věšet a za ně
postínat trochu sprostáků,
jsme všichni přec tvorové Páně.

»Zříd' opět soudy hrdelní,
tu Karla Pátého slávu,
a rozděl opět národ svůj
dle jednot a cechů a stavů.

NĚMECKO

»Necht' stará svatá římská říš
se v celku svém zas vrátí,
ó, vrať nám se všemi pablesky
to shnilé harampátí.

»Tak jak byl, snesu ještě rád
skutečný středověk pravý
jenom nás račiž zbaviti
těch cvikýřů bez pohlaví,

»onoho rytířstva v kamaších,
jež raketem ni rybou není
a gotický sen i moderní klam
ve hnusnou směsici mění.

»Zažeň tu tatrmanskou spřež
a zavři Stánek drzý,
kde parodují minulost —
ó císaři, přijď brzy!«

Hlava XV I I I.

Minden, toť přepevný je hrad,
vyzbrojen, až je úzko!
Nerad však mám co dělati
s pevnostmi, jež má Prusko.

Přijeli jsme tam na večer.
Příkopy temně zely
a fošny v mostě strašlivě
pod námi zaúpěly.

Vysoká hradba výhrůžně
a nevrle dívala se,
brána se s rachotem otevřela,
s rachotem zapadla zase.

Ach! zasteskla si duše má

jak duše Odyseova,
když zaslech, jak mu Polyfém
sluj balvanem zavřel znova.

Přišel se kaprál k vozu ptát:
Kdo jsme? Já Nikdo sluji,
jsem oční lékař, obrům já
zákaly operují.

V hospodě bylo mi ještě hůř,
i jídlo se mi hnusí.
Šel jsem spat, avšak neusnul.
Pokrývky těžké mě dusí.

Široká postel, kolem ní
z rudého damašku stěny,
nebesa ze zlata zašlého,
v nich trapec ušpiněný.

Proklatý trapec! Celou noc
trýzeň mi působil pravou!
Visel mi jako meč Damoklův
výhruzně nad mou hlavou.

NĚMECKO

Mnohdy se hadí hlavou zdál,
slyšel jsem, kterak syčí:
»V pevnosti jsi a zůstaneš,
neujdeš pomocí ničí!«

»Kéž bych teď raději doma byl,«
— vzdychal jsem vzdechy steré »
u milé ženy mé v Paříži,
na Faubourg Poissonnière!«

Cítil jsem, že mi po čele
přejelo několikrát
cos chladného jak ruka censora
a myšlení že se mi mate ~

Četníci v rubáších, bílá změt
přeludů vyšla z kouta,
obstoupila lože, slyšel jsem též
příšerně řinčet pouta.

Ach! strašidla ta mě odvlekla,
až na příkré stěně skály
konečně jsem se ocitl
a tam mně přivázali.

Zlovolný, špinavý třepec ten!
opět se tu s ním měřím,
leč vypadal nyní jako sup
s drápy a černým peřím.

Pruskému orlu se podobal
a spáry tělo rval mi,
já úpěl jsem jen a naříkal,
když játra vyžíral mi.

Lkal jsem — vtom kohout zazpíval,
pobledlo horečné snění.
V Mindenu ležím propocen,
orel se v třepec zas mění.

Jel jsem hned zvláštní poštou pryč
a nabral dechu chutě
až venku ve volné přírodě
na buckeburské půdě.

Hlava XIX.

Dantone, velmi mýlil ses
a pykals za svůj omyl!
Otčinu možno s sebou vzít
na podšvech třeba sto mil.

Půl Búckeburského knížectví
přilíplo se mi k botkám,
takové cesty bahnité
sotva už někdy potkám.

V Buckeburku jsem se podíval
na ona místa milá,
kde přišel na svět dědeček,
babička z Hamburku byla.

V Hannovru dal jsem si v poledne

očistit boty z bahna.
Hned jsem šel město si prohlédnout,
po vzdělání vždy prahna.

Můj bože! tam je čistotno!
Ulice bez bláta jsou.
Nádherných budov jsi překvapen
imponující masou.

Zvlášť se mi líbilo náměstí,
výstavné domy kol něho,
tam bydlí král, tam palác má,
jest zevnějšku příjemného

totiž ten palác. Před branou
po stranách strážní jsou budky.
V červených kabátech s puškou tam stráž
výraz má hrozivě prudký.

»Zde bydlí,« děl můj ciceron,
»Augustus Arnošt, starý
vznešený šlechtic, tory, lord,
na svůj věk dosti jarý.

NĚMECKO

»V bezpečné idyle sídlí zde,
neb více než trabanti všichni
chrání ho přátel milených
odvaha scházející.

»Občas ho zřím, to naříká,
že strašlivě nudný je věru
královský úřad, k němuž byl
proklet sem do Hannoveru.

»Na velkobritský život zvyk,
vše ho tu svírá jak kleště,
trápí ho spleen prý, ba má strach,
že se tu oběsí ještě.

»Předvířem ráno jsem ho zřel,
jak u krbu si stejská,
to ráčil vařit klystýrek
pro nemocného pejska.«

Hlava XX.

Z Harburku byl jsem za hodinu
v Hamburku. Večer byl záhy.
S nebe mě hvězdy zdravily,
vzduch vonný byl a vlahý.

A když jsem k paní matce vstoup,
radostí lekla se prudce,
vykřikla: »Drahé dítě mé!«
a spráskla obě ruce.

»Mé drahé dítě, třináct let
už jistě uplynulo!
To máš už jistě velký hlad ~
co by ti bylo milo?

»Rybu mám, husu pečenou

i krásnou jablečninu.«
»Tož rybu dej, husu pečenou
i krásnou jablečninu.«

A když jsem tak s velkou chutí jed
u matky šťastné a živé,
ptala se na to i na ono,
i na věci choulostivé.

»Milené dítě! zdali pak
dobře jsi ošetřen v dáli?
Umí tvá žena vést domácnost?
A punčochy spravit zná-li?«

»Ryba je dobrá, mamičko,
leč musí se mlčky strávit,
lehce se do krku zabodne kost
nesmíš se se mnou teď bavit.«

A když jsem milou rybu sněd,
husa se na stůl dává.
Matka se ptá zas sem a tam,
i na místa ožehává.

NĚMECKO

»Milené dítě! v které pak
zemi se lépe žije?
Zde či ve Francii? Který pak
národ ti milejší je?«

»Německá husa, mamičko,
je dobrá, leč tam znají
vykrmit lépe nežli my,
i omáčky lepší mají.«

A když se husa poroučí,
jablečník před mnou se sklání,
chutná tak sladce, že předstihl
veškero očekávání.

Matka však opět se začla ptát
s tváří tak spokojenou
na tisíc věcí, z nichž mnohé jsou
nesmírně na pováženou.

»Jak smýšlíš, synku? Ještě máš
rád politikaření?
A ke které straně se hlásíš teď
z plného přesvědčení?«

»Jablečnick, mamko, je dobrá věc
a s chutí nehledanou
sladkou z něj šťávu polykám
a slupky nechám stranou.«

Hlava XXI.

Město, do půlky spáleno,
dostavuje se zvolna,
puďl, jenž do polou ostrihán,
toť Hamburku podoba bolná.

z přemnohých drahých mi uliček
zbyly jen pouhé zkazky ~
kde dům je, kde jsem líbával
polibky první lásky?

Kde tiskárna, v níž vytlačit
své »Obrazy z cest« dal jsem?
kde Ostřicový sklep je, v němž
své první ústřice ssál jsem?

A Dreckwall, kam se Dreckwall děl?

Není již jeho ruch tu!
Kde pavilon je, v němžto jsem
tak mnohou snědí buchtu?

Kde radnice, kde trůnival
senát i měšťanstvo zdejší?
Kořistí ohně! Nenechal
ani to nejsvětější.

Lid ještě vzdychal úzkostí
a s žalostivou lící
vyprávěl o velkém požáru
příběh ten zdrcující:

»Hořelo se všech stran zároveň,
vše bylo v ohni a kouří!
Vzplanuvší kostelní věže se
sřítily s rachotem bouří.

»Shořela bursa, kde naši
praotci bytovali
a — pokud to šlo — poctivě
po sta let handlovali.

»Banka však, stříbrný města duch,
s knihami, v nichž je psána
bankovní hodnota každého,
bohudík zachována!

»I nejvzdálenější národy
sbíraiy na nás v shonu ~
kšeft to byl dobrý — vynesl
na osm milionů.

»Pomocných fondů, správa se
pobožným křesťanům dala —
nikdy se nedoví levice,
kolik si pravice vzala.

»Do našich rukou vztažených
se všech stran peníze tekly,
i potraviny jsme přijali,
nikdy jsme neodřekli.

»Šatů a peřin nám poslali dost
i polévky, masa a chleba!
Pruský král dokonce dal se tu ptát,
je-li nám vojáků třeba.

»Hmotnou nám škodu nahradili,
tu zjistit těžko, není —
však leknutí, za naše leknutí
kdo dá nám odškodnění ?«

Povzbudil jsem je: »Lidičky,
neztraťte hlavy zcela,
Troj byla lepší město přec
a taky vyhořela.

»Domy si zase postavte
a louže vysušte si
a hlavně pak lepší zákony
a stříkačky opatřte si.

»Polévky želví vařte si
nového bez koření,
těž tuční kapři vám nesvědčí,
v šupinách uvaření.

»Indiáni vám neškodí,
leč varujte se zloby
ptáka, jenž svoje vejce snes

NĚMECKO

do paruky purkmistrovy.

»Který to zlověstný je pták,
nemusím vám přec kázat.
Myslím-li naň, mně žaludek
točí se vpřed i nazad.«

Hlava XXII.

Město se hodně změnilo,
lid je však ještě víc jiný,
všichni tak truchle a zlomeně jdou
jak bloudící zříceniny.

Hubení zhubli ještě víc,
ztloustli, kdo břich už měli,
zestárly dítky a starci zas
většinou zdětinštěli.

Mnohý, jež znal jsem co telátko,
mezitím stal se volem,
přemnohá husička husou je
s chlubivým perím kolem.

Gudula stará líčí se,

podobna svůdné víle,
čupřiný černé nosí teď
a zuby leskle bílé.

Nejlépe ještě se uchoval
papírník, starý můj přítel,
kol hlavy hřívá mu zežloutla,
vypadá jako Jan Křtitel.

Jen z dále shléd jsem pana ***,
kol mih se v okamžení,
rozum prý leh mu popelem
a pojištěn prý není.

Na Husím trhu jsme
se též se starým censorem sešli,
zhroucen jsa v mlze vypadal
nesmírně vším tím sešlý.

Potřásli jsme si rukama,
slza mu s oka sklouzla.
Jak těšil se, že mě vidí zas!
To výjev byl plný kouzla.

NĚMECKO

Všech jsem však nenašel. Přemnohý
je dnes už v světě jiném,
ach, dokonce jsem se nesetkal
ní se svým Gumpelínem.

Šlechovník tento vypustil
svou velkou duši právě
a teď kol trůnu Jehovy
jak seraf lítá v slávě.

Marně jsem sháněl, kam se děl
Adonis kulhající,
jenž z porcuánu nočníky
nabízel na ulici.

Zda malý Meyer ještě živ,
nemohu říci krátce,
scházel mi, leč já zapomněl
u Corneta naň ptát se.

Mrtev je Saras, věrný pes,
veliká ztráta, za tu
jistě by Campe ztratil radš
půl kopy literátů.

Od nepaměti skládá se
obyvatelstvo zdejší
z Židů a křesťanů, těžko říci,
kteří jsou špinavější.

Křesťané všichni jsou dobří dost,
obědvají též dosti,
směnky své promptně zaplatí
vždy ještě před splatností.

Židé se dělí ve dvě stran,
jich rozdíl v tom se značí,
že do synagog staří jdou
a do templu ti mladší.

Vepřovou jí a vzpurnou je
demokratická mládež,
naproti tomu staří jsou
spíše pro aristokrádež.

Mám staré rád,
mám mladé rád, mám cit pro ty i pro ty ~
leč přísámbůh, že nejraděj

NĚMECKO

mám rybky, zvané šproty.

Hlava XXXIII.

Florentská, Benátská republika
byla vždy Hamburku větší,
že máme lepší však ústřice,
o tom Sklep Lorencův svědčí.

Byl krásný večer, když jsme tam
se s Campem odebrali,
bychom si v rýnském a ústřicích
společně pochíemstali.

I dobrou společnost našel jsem tam,
na staré soudruhy patřím
s radostí, na příklad na Chauffepié,
nehledě k novým bratřím.

Tady byl Vilík, jehož tvář

památník, kam se šrámy
akademičtí sokové
čitelně zapsali sami.

Tu Fucks byl, pohan urputný,
jenž sočí na Jehovu,
věří jen v Hegla a ještě snad
ve Venuši Canovovu.

Můj Campe byl Amphitrio,
úsměvný v radování,
z očí mu zářila blaženost
jak Madonně po zvěstování.

S chutí jsem jedl a s chutí jsem pil,
mysle jen několik vět:
»Campe je vskutku veliký muž,
nakladatelů výkvět.

»Jiný by nechal mě hladovět,
kdežto já mohu tu s tím
dokonce ještě taky pít,
jakživ ho neopustím.

NĚMECKO

»Děkuji Tvůrci nahoře,
že stvořil víno skvělé
a že mi Campa Julia
dal za nakladatele!

»Děkují Tvůrci nahoře,
jenž velkým Staň se! rázem
ústřice dal nám do moře
a rýnské víno na zem!

»Jenž citronům též růsti dal,
bych ústřice moh svlažit —
nuž dopřej mi dnes, Otče můj,
to jídlo dobře zažít!«

Po rýnském víně změknu vždy,
rozpory v duši se ztiší,
v ní naopak po lásce k bližnímu
zahoří touha vyšší.

Z pokoje žene mne to ven,
ulicí musím se toulat,
za něžně bílými úbory jdu
a hledám duší soulad.

V takových chvílích se rozplývám
toužebně rozbolněný,
černou mi každá kráva je,
Helenou všechny ženy. — — —

A když jsem přišel k Točišti,
v měsíční záři skvoucí
spatřil jsem ženu vznešenou
se hrudí bájně se dmoucí,

obličej zdravím kynul jí,
oči jak tyrkysy plály,
tváře jak růže, jak třešně rty,
i nos byl načervenalý.

Škrobená bílá čepička
pokrývá hlavu té dámy,
skládána v zubaté cimbuří
s malými věžičkami.

Tuniku měla bělostnou,
jež sahala až k lýtku.
Ta lýtka! Dorské sloupy dva!

Nenašels na nich výtku.

Nejpozemštější prostota
zdálo se, že z ní čiší,
leč nadlidská její zadnice
svědčila na bytost vyšší.

Šla rovnou ke mně pravíc mi:

»Na Labi vítán budiž!

Třináct let byls pryč — ale dnes
pořád týž dojem budíš!

»Po krásných duších pátráš snad,
jež vídals každé léto
a s nimiž těkals po nocích
v překrásné krajině této?

»Nadarmo! Čahoun-Amálka

zmizela jako divém,

nenajdeš buclaté Haničky,

ni Bedřišky s brunšvickým pivem!

»Nenajdeš Luisu Zaludskou

ni Koňskou Mariannu,

zapomeň na Rudou Žofii
i Cudnou na Zuzanu.

»Zapomeň na Jetku Hastroše,
i na velkou Malvínu,
na Kravalovou Marii
i Dragounskou Kateřinu.

»Život je zhltil, stohlavá saň,
a nevydá jich více,
nenavráť se starý čas
ni jeho vrstevnice!

»Co jsi nás tady opustil,
změna je nepřehledná,
dorostl zatím mladší rod,
jenž jinak cítí i jedná.

»Poslední zbytky minula
zvětrávají a mizí,
teď najdeš na Tcháni ulici
Německo nové a cizí.«

»Kdo pak jsi,« — křik jsem, — »že tak znáš

NĚMECKO

z dámského světa tu část,
jež na výchově mladíka
měla kdys největší účast?

»Přiznám se, srdcem ještě lpím
na Německu, jež hasne,
rád ještě vzpomínám na ztracené
bytosti ony krásné.

»Leč kdo jsi ty? Nějak tě znám
jak zjev z mých dávných snění —
kde bydlíš? — Chtěl bych s tebou jít
a ihned, bez prodlení!«

Tu usmála se žena řkouc:
»Mýlíš se, já jsem ctěná,
počestná, morální osoba
a žádná špatná žena.

»Nejsem taková mamselka,
Loretka cizokrajná —
věz tedy: jsem Hammonia,
Hamburku bohyně bájná!

»Jakže? Ty váháš? Leká se
básnické srdce smělé?
Chceš ještě stále se mnou jít?
Nuž, neotálej déle!«

Já však jsem zavýsk vesele:
»Za tebou půjdu všude,
jdi napřed, půjdu za tebou
i když se v peklo půjde!«

Hlava XXIV.

Jak jsem po úzkém schodišti
vystoupil, těžko říci,
snad mně tam vynesli duchové
ve tmě se vznášející.

U Hammonie v komůrce
čas míjel zas a znova.
Bohyně přiznala vřelý cit,
ježž pro mě od dávna chová.

»Vidíš,« — tak řekla, — »dřív jsem si
vážila v nemění míře
pěvce, jenž o Messiáši
pěl na své zbožné lýře.

»Tam na pohovce ještě je

poprsí Klopstocka mého,
jenže teď pouhou palici
na čepečky mám z něho.

»Tys teď má láska, obraz tvůj
nad postelí mou visí,
a vidíš, svěží vavříny
zdobí tvé spanilé rysy.

»Jen se ti přiznám: vždy se mě
nemile dotklo, žes mi
do synů mých tak často ryl,
to se už díti nesmí.

»Doufám, že sis už odvykl
všechny ty nezpůsoby
a že tě čas už naučil,
nemíti k bláznům zloby.

»Jak ti však napadla myšlenka
jeti sem na sever, rci mně
a v této době? Počasí
je tu teď jako v zimě!«

NĚMECKO

»Ó bohyně!« — já odvětil, —
»v hlubině lidské hrudi
myšlenky spí, jež přečasto
se v nepravou chvíli vzbudí.

»Tělesně bylo mi celkem hej,
v duši však zle mi bylo,
sklíčenost rostla každým dnem,
srdce se roztesknilo.

»Ten lehounký vzduch Francie
přetěžko na mě doleh,
v Německu musil jsem nabrat dech,
abych se nezakl v bolech.

«Po vůni toužil jsem rašelin,
po tabákovém čmoudu,
noha se chvěla, kdy že už
v německou dupne hroudu.

» Vzdychal jsem v noci, kdy že mě
zas štěstí ono potká,
bych viděl zas stařenku na Hrázi,
kde blízko bydlí Lotka.

»I po onom starci šlechetném
jsem velkou touhu choval,
jenž vždy mě doved speskovat
a vždy mě opatroval.

»Toužil jsem, abych zaslech zas
z jeho úst: »Kluku hloupá!«
Ten výkřik vždy mi v duši zněl
jak hudba, jež k srdci stoupá.

»Toužil jsem po dýmech modravých,
jež z německých komínů vlají,
po dolnosaských slavicích,
po tichém bukovém háji.

»I po mé cestě křížové
na konec taky jsem toužil,
kde jsem se s trnitou korunou
a křížem mládí ploužil.

»Kde nejvíce jsem plakával,
já plakat chtěl slzy nové.
Tuším, že láskou k vlasti se

NĚMECKO

bláhový stesk ten zove.

»Nemluvím o tom nikdy rád,
je to jen nemoc právě
a před publikem ránu svou
ukrývám ostýchavě.

»Jak se mí hnusí čeládka,
jež, aby dojala davy,
vlastenectví své na odiv
se všemi vředy staví!

»Almužnu jenom chtějí mít,
nestoudní, žebraví rabi ~
za troník popularity
pro Menzla a jeho Šváby!

»Ó bohyně, dnes našlas mě
v náladě trochu změkklé,
jsem churav, ale vzchopím se
a nemoc má bude v pekle!

»Ano, jsem churav a mohla bys
rozpláshit duše mé dumu

dobrého čaje koflíkem,
přidej však řádně rumu.«

Hlava XXV.

Bohyně uvařila čaj
i rum mi do něj vlila,
sama však potom čistý rum
docela bez čaje pila.

Hlavu si o mne opřela,
až se tím pomačkala
zubatá čepice — koruna,
a hned se mluvit jala:

»Často jsem s hrůzou vzpomněla, ž
e dlíš v tom zpustlém městě
bez kohokoliv, kdo by tě
na pravé udržel cestě.

»Bez mentora se touláš tam,

nestojí po tvém boku
ni věrný německý nakladatel,
by ostríhal tvých kroků.

»Lehce bys ve spouště nástrah moh
přijít tam na Sylfidu,
jež sama jsouc nezdravá může tě
přivést z vnitřního klidu.

»Nevracej se a zůstaň zde,
zde ještě je kázeň mravů
a mnohé tiché potěšení
můžeš mít pro zábavu.

»Zůstaň tu v Německu, líp než dřív
jistě ti chutnat bude,
kráčíme vpřed, tys jistě sám
pocítil pokrok všude.

»I censor Hoffmann polevil,
je starší už a milý,
ten už ti s hněvem mladistvým
Obrazy nevybílí.

NĚMECKO

»I ty jsi starší a hodnější,
v mnohé se vpravíš hnedle
a dokonce naši minulost
uvidíš v lepším světle.

»Ba, že se nám strašlivě vedlo dřív,
tot přehnáno měrou každou,
vždy moh jsi otroctví uniknout,
jak v Římě kdys, sebevraždou.

»Svobodu myšlení měl náš lid,
nejširší vrstvy ji znaly,
omezení se týkalo
jen těch pár, kteří psali.

»Soudcovské zvuře neznáme,
i nejhorší lidu svůdce
stal se jen po řádném rozsudku
obětí persekuce.

»Přes všechny tísnivé poměry
tak zlé to nebylo tady —
věř mi, že nikdo nezemřel
v německém vězení hlady.

»Ba v minulosti kvetly nám
přemnohé úkazy ladné
víry a krásného cítění,
dnes zápor a skepse jen vládne.

»Praktická vnější svoboda
zničí nám ideály,
jež cistě jak snění lilií
jsme v hrudi ukrývali.

»Hasne, ba trochu již pohasla
i poesie svatá,
s jinými králi zmírá též
krá-mouřenín Freiligratha.

»Vnuk bude jídla a pití mít dost,
však ne v tichém rozjímání,
z dále sem třeští už křiklavý kus,
idyla ve hrob se sklání.

»Kdybys byl mlčenliv, dala bych ti
nahlédnout v osudu knihu,
mohl bys v zrcadlech kouzelných

NĚMECKO

uvidět budoucna tíhu.

»Co žádný smrtelník neuzřel,
tobě bych odhalila:
budoucnost vlasti — tobě však
k mlčení schází síla!«

»Můj Bože, bohyně!« výkřik jsem,
»potěš mě svými divý,
ukaz mi budoucí Německo —
jsem muž a mlčelivý!

»Vydám ti každou přísahu,
jakou si budeš jen přát,
abych ti mlčení zaručil —
jak mám ti přísahati?«

»Přisahej,« řekla, »jako kdys
přisahal v starověku
Abrahamovi Eliezer,
než vytáh pro Rebeku.

»Zvedni mou rouchu, ruku vlož
pod bedro mé a přísne

přisahej věčné mlčení
jak v slově tak i v písmě!«

Slavnostní chvíle! Bylo mi,
jak pravěku dech by mne ovál,
když jsem se odvěkou přísahou
praotců zasliboval.

Zvednuv šat bohyni, ruku jí
pod boky vsunu, přísně
přisahal jsem jí mlčení
jak v slově tak i v písmě.

Hlava XXVI.

Do ruda plála bohyně líc —
rum stoupl jí do hlavy, zdá se —
a jala se mi vyprávět
s velikým bolem v hlase:

»Stárnu. Když Hamburk byl založen,
já jsem se narodila,
matka má v labském ústí zde
královnou tresek byla.

»Můj otec byl velký panovník,
Carolus Magnus zval se
a mocnějším, ba i chytřejším
než Bedřich Velký stal se.

»V Cáchách je stolice, na níž on

trůnil v den korunovace,
stolice, kterou na noc měl,
ta připadla dobré mé matce.

»Matka ji odkázala mně.
Vzezření má jen skromné,
leč kdyby mi Rotschild jmění své dal,
větší má cenu pro mne.

»Vidíš tu starou židli tam
s děravou lenochu koží?
V prožraných polštářích sedadla
moli se jenom množí.

»Jdi však k ní, zvední polštáře,
jež kryjí onen fauteuil
a spatříš otvor kulatý
a pod ním uzříš kotel —

»to je můj kotel kouzelný,
kde magické síly prýští,
a strčís—li hlavu do díry,
uhlídáš budoucnost příští —

NĚMECKO

»jak houpavý přelud uzříš zde
německou budoucnost naši,
jen neděs se smrdutých výparů,
jež z neřádu toho se vznáší.«

Tak děla a divně se usmála,
já však jsem nevyšel z míry,
zvědavě spěchal jsem strčiti
hlavu do strašné té díry.

Co uzřel jsem, nikdy neřeknu,
mlčení slíbit jsem musil,
sotva smím říci, Bože můj!
co jenom nos můj zkusil! — — —

S odporem vzpomínám přede hry,
v níž proklaté smrady se chvěly,
jež zdály se ohavnou směsicí
juchty a zhnílého zelí.

Strašlivé vůně, Bože můj!
se potom pozvedaly:
jako by z třiceti šesti žump
začali vymetat kaly.

Ve výboru pro blaho obecné
děl sice Saint-Just v své řeči,
že mošus a růžové oleje
nemoce nevyléčí —

leč vůně příštího Německa
předstihla představy smělé,
jež moh můj nos kdy tušiti —
já nesnesl to déle — —

omdlel jsem. Když jsem se vzbudil pak,
u bohyně zřím se zase,
o její široširou hrud'
hlava má opírá se.

Zrak se jí blýská a žehne jí ret,
chvěje se nosní chřípí,
jak bacchantka objala básníka
a hrůzný zpěv divě kypí:

»Jest kdesi v Thuli jeden král,
ten číš má, nad niž není
a když se z číše napije,

NĚMECKO

upadne v opojení.

»Pak se v něm probudí myšlenky,
jichž netušils ani z části,
pak schopen je činu a rozkáže,
po tobě, dítě, pásti.

»Nechod mi nikdy na sever
a chraň se krále z Thule, i
historických škol se chraň
i policejní zvůle.

»V Hamburku zůstaň, miluji tě,
budeme pít i jisti
víno i ústřice přítomna,
zapomeň na temné příští.

»Hod na ně víko! ať se nám
nezkalí rozkoš stálá —
miluji tě, jak žádná z žen
básníka nemilovala!

»Líbám tě, cítím, kterak mě
tvůj Genius duševně mění,

duše mé se teď zmocnilo
zázračné opojení.

»Zdá se mi, jako bych v ulicích
ponocné slyšela zpívat ~
sladký můj druhu v rozkoši,
toť hymen, toť svatební vivat!

»Teď jedou i sluhové na koních,
pochodně bujně jim planou,
tančí ctný tanec pochodní,
hopsají vpřed i stranou.

»Přichází senát slovutný
i páni mistři z cechů!
Starosta bude míti řeč
a odkašlává v spěchu.

»Ve skvělých uniformách jde
sbor cizích diplomatů,
jdou blahopřát nám s výhradou
ve jménu sousedních států.

»Tu jdou i zástupci duchovních,

NĚMECKO

rabíni, pastoři, popi ~
leč ach! tu kráčí Hoffmann též,
censorských nůžek se chopí ~

»nůžky mu cvakají, divoce
žene se — toť už jisto! —
po těle tvém — stříh' do masa —
bylo to nejlepší místo.«

Hlava XXV I. I.

Co se pak ještě sběhlo dál
v kouzelné noci této,
budu vám jindy vyprávět,
až bude teplé léto.

Bohudík, už se ztrácí dnes
starý rod licoměrný,
na vlastní proľhanost umírá
a v hrob se kácí černý.

Již nám tu dorůstá nový rod
v svobodě zábav i zásad,
zcela bez hříchů a líčidel —
těm budu všechno hlásat.

Raší už mládež, jež rozumí

básníka něze i pýše,
na jeho srdci se ohřívá,
jež slunnou pohodou dýše.

Mé srdce je světlo milostné,
je cudný plamen bílý
nejušlechtlejší Grácie
lyru mi naladily.

Je to táž lyra, na níž kdys
můj otec hrával zmámen,
nebožtík Aristofanes,
miláček božských Camen.

Je to táž lyra, na níž kdys
pěl o svém Paistheteru,
jenž v čelo se národa vyšvihl
miluje božskou dceru.

V posledním zpěvu jsem napodobil
závěr, jak mají jej »Ptáci«,
»Ptáci« jsou dojistá nejlepší
ze všech otcových prací.

NĚMECKO

Těž »Záby« jsou dobré. Hrají je
v německém přeložení
na berlínském teď divadle,
pro královské vyražení.

Král hru tu rád má. Svědčí to
o antickém vkusu hezkém,
papínek jeho se bavil jen
moderním žabím vřeskem.

Král hru tu rád má. Kdyby však
auctor byl na živu dosud,
neradil bych mu, aby snad
v Prusku svůj hledal osud.

Aristofanu pravému
zle by se vedlo skorém,
brzo by chudák kráčel tu
provázen žandarmů chórem.

Luza by hned místo lichotek
nadávat směla spatra,
policii by kázali,
ať po velkém muži pátrá.

Ó králi! Dobrou radu vím,
že rád tě mám, dám ti ji:
básníky mrtvé cti si dál,
však ušetři těch, kdož žijí.

Nesnižuj žijících básníků,
plamennou zbroj mají, která
je strašnější blesku Zevova,
jenž vyšel přec básníku z péra.

Urážej si své pámbičky,
Olympos nový i starý
i nejvyššího Jehovu —
však před básníkem vari!

Bohové tvrdě sic trestají
zločiny lidských tváří,
v pekelném ohni je horko dost
těm, kdož se tam pekou a škvaří

však svátí jsou, kteří tě vymodli
je jenom zapotřebí
na mše dát kostelům a hned máš

NĚMECKO

přímluvci v samém nebí.

A v soudný den brány pekelné
Kristus Pán rozrazit půjde,
a byť soudil sebe přísněji,
mnohý mu hříšník ujde.

Leč pekla jsou, z jichžto zajetí
vysvobození není,
marné jsou orace, marné je
Kristovo odpuštění.

Což neznáš Pekla Dantova,
těch jeho tercin děsy?
Kdo do těch je básníkem uzavřen,
pomoci nenajde si —

z těch pějících plamenů žádný Bůh
ni Spasitel nevyjme ho!
Tož pozor, králi, sic tě též
proklejem do pekla svého!

Odporúčané knihy

ALŽBETA BÁTHORYČKA

Jonáš Záborský

CYRANO Z BERGERACU

Edmond Rostand

ROMEO A JULIE

William Shakespeare

PRAVDA MASEK

Oscar Wilde